

jima mojo zahvalo za prijazni sprejem. Tebi se tukaj zahvalim. Dolžnost me kliče v mesto, če dovoliš, te bom že pozneje obiskal in povedal o izidu preiskave.“

S tem se poslovim pri družbi in se podam na dvorišče. Voz se še ni bil odpeljal, toraj sedem k svojemu jetniku in proti mestu drdramo. Jetnik ni vso pot z mano spregovoril besedice.

Že vstavljena preiskava se pri sodnji v J., kamor smo bili oddali jetnika, zdaj vnovič prične in prinese na dan še mnogo drugih hudobij. — Tudi gledé ženitve pridejo strašno nesramni in brezvestni naklepi na dan. Hudodelec, čegar oba imena sta bila zmišljena, je bil Prus in že oženjen. Zarad neke velike goljufije je pobegnil iz Pruskega, in tudi tukaj je imel namen, potem, ko bi bil prejel doto svoje žene, in okradel svojega tasta, pobegniti v Ameriko; dobilo se je namreč pri njem še ne oddano pismo do nekega tovariša, kateri bi mu bil pri begu pomagal.

Pri konečni obravnavi je bil obsojen na 12 let težke ječe, pa si je kmalo potem v zaporu zavdal z mišico, katero si je na neznani način vedel pridobiti.

Ljudmila ga je, ko je vse to zvedela, pozabila in zdaj je srečna žena soseda posestnika, kateri je že prej za njo hodil. Mene se spomni vsako Veliko noč, doide mi namreč vselej lepa krača in žmahtna potica.

Mnogovrstne novice.

* *Kobilice* je bilo v preteklih dveh letih v okrajini Minasota v severni Ameriki tako grozno veliko, da lakote koprnijo na tisoče ondašnjih prebivalcev. To, kar so „Novice“ unidan v izvirnem dopisu priobčile, potrjuje tudi „Vaterland“, ki vrh tega še pravi, da severno-amerikanski naravoslovci so, tej nadlogi v okom priti, svetovali, kakor v Afriki in zahodni Aziji ljudem, naj kobilice jedó, vsaj so dobra hrana. Tako se rešijo lakote (glada), in zatarejo kobilčji zarod za prihodnje.

* *Zakožni črv* (*Borkenkäfer*), ki posebno večkrat veliko škodo dela drevju v gozdih, se je, kakor neki učitelj iz Hraholuska na Českem piše, vgnjezdil tudi v stare in mlade jablane, višnje in češplje.

* *Kave* so v Braziliji, od kodar je največ v Evropo dobivamo, toliko pridelali, da že veliko veliko let ne toliko, pravijo, da blizo 4 milijone centov bodo mogli iz Brazilije v Evropo kave za prodaj pripeljati. Po takem je gotovo, da bode kmalu cena padla, ki je letos zeló poskočila zato, ker je lanska letina prav slaba bila. Kavopivci in kavopivke veselite se tedaj, da boste zopet dober kup priljubljeno vam pijačo srkali!

Naši dopisi.

Iz Gorice 12. sept. — Da je bil ravnatelj naše gimnazije g. Schaffenbauer kar tako na vrat na nos penzioniran, to je zbudilo pri občinstvu občno pozornost. Odstranjen je bil nenadoma, a ne po svoji prošnji, to vé vsak, a vendar iščemo vzrokov. Ali je bil premalo liberalen? ali premalo energičen o znani že dogodbi, ki se je dotikala profesorjev? Na njegovo mesto poklicanega ravnatelja Zindlerja, ki je bil dozdej v Novem mestu, sicer ne poznamo, vendar upamo, da ne bo kak velikonemški hudournik. — Našega deželnega zbora zasedanje je letos prav suho, dolgočasno. Volili so se odseki, potem pa so se seje do 9. t. m. prenehale.

Iz Vipave. — Novega poslanca imamo! Gosp. Lavrenčič, od preč. gosp. dekana Grabrijana nasvetovan in od društva „Slovenije“ priporočan, je bil 12. dne t. m. izvoljen s 30 glasovi. Priporočanec mladoslo-

venski Plešnar vjel je celih 6 glasov, in oče Mulej, znani barantač in c. kr. sodnik Vrhniški, pa 2; enega mu je dal mladoslovenski kandidat Plešnar, in to je spet živ dokaz, da mladoslovenci in najbolj zagriženi nemškutarji so si v tesni zvezi. — Pohvaliti pa moramo volilce, da so se tako iskreno udeležili volitve, kajti razen 8 prišli so vsi, in s tem, da so volili Lavrenčiča, častno zaupnico dali našemu velezaslužnemu dekanu Grabrijanu. Slava jim!

Iz Ljubljane. (*Deželni zbor*) se je včeraj po opravljeni slovesni maši začel ob 11. uri. Deželni glavar kot zbora predsednik vitez dr. Kaltenegger, vljudo pozdravši poslance in še posebej vladnega zastopnika viteza Widmann-a v daljnem govoru razlaga delovanje deželnega odbora in važnejše predloge, ki jih deželni zbor prejme v obravnavo, ter prosivši gospoda vladnega načelnika podpore o deželnih potrebah, katero vitez Widmann prijazno zagotavlja, sklene govor svoj, deloma slovenski, s čestitko presvitlemu cesarju, katero zbor s slava in „hoch“-klicem trikrat ponavlja. Ko je pričujoči novi poslanec dr. Schrey storil navadno obljubo, je zbor volil dr. Poklukarja in viteza dr. Zavinška za ravnatelja zbornice, dr. Costo in Dežmana pa za verifikatorja zapisnikov. — Deželni glavar je h koncu naznanil 16 zboru že danes predloženih predlog, vladni zastopnik g. v. Widmann pa 3, namreč: načrt postave za varstvo poljskega blaga, za varstvo divjašine in pa uravnavo razmer med državo in deželnim zakladom za odvezo zemljišč. — Gospoda Braune in Jugovic sta dobila odpust za 2 in 3 tedne.

Danes je 2. seja.

— (*Veliki posestniki Kranjski*) so volili 14. t. m. v državni zbor namesto odstopivšega barona Apfaltrerna gosp. Langerja in v deželni zbor namesto umrlega grofa Auersperga gosp. Edvarda Schafferja, grajščaka iz Vinje gorice pri Trebnjem. Gosp. baron Apfaltrern se je kesal svoje odpovedbe in bi bil rad zopet voljen v državni zbor, pa — ni šlo.

— (*Gosp. župnik Lovro Pintar*), ki se je zaradi bolehnosti podal v pokoj, se je te dni odpovedal tudi deželnemu poslanstvu. Za okraj Radolški bo tedaj nova volitev. Kako izvrstno razumne volivce ima Gorenska naša stran, videl je svet z začudenjem pri volitvi grofa Hohenwarta v državni zbor. To isto bodo pokazali gotovo sedaj pri volitvi poslanca v deželni zbor in bodo enoglasno volili onega, ki ga jim bodo njihovi stari prijatelji in rodoljubi priporočili, ne brigaje se za brezversko trobilo mladoslovensko „Narodovcev“, pa tudi za trobilo nemčursko „Tagblattovcev“, ker imajo skušenj dovolj, v koliko stiskah se Gorenci nahajajo po oni družbi, ki se „Industriegesellschaft“ imenuje. — Po razgovoru političnega društva „Slovenije“ z merodajnimi rodoljubi Gorenskimi bodo „Novice“ brž oklicale moža, ki naj ga volijo v deželni zbor namesti za domovino zaslužnega gosp. Pintarja. Kakor slišimo, bo volitev še le 10. oktobra meseca zato, ker se imajo nekateri volilni možje (*Wahlmänner*) na novo voliti. Ako se to res zgodi, naj prijatelji naši pazijo, da se volijo pravi možje.

— V poslednji seji zbornice kupčijske in obrtnijske je prišel v obravnavo prečudni predlog Dunajske zbornice kupčijske: naj se iz katoliške pratike izbrišejo vsi prazniki in prestavijo na nedelje. Misli, kar koli hočeš o praznikih: ali si kot klerikalec za-nje ali kot liberalec zoper nje, — to vendar mora vsak človek, ki se ni s pametjo skregal, spoznati, da taka čisto cerkvena reč ne spada v področje kupčijskih in obrtnijskih zborišč, ki imajo pač drugih reči na kupe, ki naj bi jih obravnovala trgovina

in obrtniji na korist in dobiček. Zato je bil edino korekten predlog gosp. Horaka, ki je šel na to, da zbornica Ljubljanska prestopi na dnevni red o tem predlogu, to je, da ga položi „ad acta“. Al čuda! tudi Ljubljanska zbornica je hotela po predlogu gosp. Aleksandra Dreota pokazati, da je liberalna, in da pleše, kakor jej Dunajska gode! Na posled se je vendar tudi gosp. Dreot premislil, rekši, da je on le za to, da se odpravijo tako imenovani soprazniki (kmečki prazniki). Kaj pa gosp. Dreot še tega ne ve, da sopraznikov ni v nobeni pratiki, da jih po tem takem odpravljati ni treba in da se tudi z nobenim vladnim ukazom pobožnemu ljudstvu prepovedati ne dado.

— (*Veliki sejm Ljubljanski*) bil je prav majhen, ne večji kakor navadni tržni dan. Kupca povsod malo; goveje živine pripeljali so malo, morebiti zaradi deževnega vremena prejšnji dan, cena jej je bila malo višja kakor prejšnji sejm; konj, posebno kobil z žebet, bilo je veliko, cena jim visoka. Čebelarji pred mostom so postavili ceno medú po 16½ do 17 gold. cent.

— Iz gotovih virov slišimo, da žitni trgovci na Ogrskem nočejo vkljub dobre letine nič odjenjati od prenapete žitne cene. Mislijo mar, da bode dragina večna? ali ne vedó, koliko žita bode iz Ruskega letos prišlo v Avstrijo?

— („*Slovenec*“) je bil v 6 dneh dvakrat po naši vrli policiji konfisciran. Prvič ga je zadela težka roka državnega pravdnika zavoljo tega, ker je v vvodnem članku ugibal, zakaj li je bil g. Pajk, čegar koristno delovanje za deželo našo je znano, tako nenadoma odpravljen od deželne komisije za vravnavanje davka. Včeraj so ga pograbili zato, ker je odgovarjal na strastnost in prav berolinsko bahanje „*Tagblatt*ovo“ zaradi „zmage“ nemčurskega elementa v Ljubljani pri zadnji volitvi za deželni zbor. Nam se čudno zdi, kako da državni pravdnik in policija Ljubljanska ne pustita ničesar pisati, kar vladi in nemčurski stranki ni slavna pesem; še bolj čudimo se pa temu, da — kakor se po včerajšnji konfiskaciji lahko sklepa — tudi Ljubljanskega „*Tagblatt*a“ ne pusté kampljati. Ali se res o c. kr. uradnikih ne smé nič priobčiti, kar je graje vredno? Mi smo zvedeli namreč po pričah, ki so pripravljene s prisego pritrditi, da je c. k. uradnik gosp. Ziegler pri zadnji volitvi ključarju Dolharju rekel: „Če ne volite dr. Schreya, ne dobite od magistrata, pa tudi od drugih ljudi, katere jaz poznam, ne enega dela več.“ Ta gospod Ziegler je mesten svetovalec in sicer v stavbenem odseku, toraj ima pri oddajanju dela odločilno besedo. Vrli gosp. Dolhar pa se ni dal vstrašiti, marveč je volil dr. Moše-ta. Ali je tako strahovanje volilcev prav, je li lepo in se strinja s službo c. k. uradnika? Ali se to tudi ne sme grajati? Naj odmeri slavna policija meje, do katerih smejo iti slovenski listi v pisavi, kajti če gredó za „*Tagblatt*om“, pridejo v policijske klešče. Teda, kako daleč slovenski listi, kako daleč „*Tagblatt*“?

— (*Čitalnica naša*), če vojaško godbo dobí, napravi prihodnjo nedeljo veliko muzikalno veselico z loterijo na korist Dolenjcem po toči poškodovanim in pa pogorelcem Vrhniskim.

— (*Dramatično društvo*) je imelo preteklo soboto svoj občni zbor, pri katerem je bil izvoljen gosp. J. Murnik za predsednika; gosp. Grasselli se je temu poslu odpovedal. Ravno tako sta stopila iz odbora dr. Zarnik in dr. Vošnjak, boje, ker tū ni za nju ne dobička ne slave. Prav tako, da se je odbor ponovil; vsaj zadnja dva gotovo nista bila društvu na korist. Nas pa veselí, da sta vsaj v tem ubogala nas, ki

smo jima že davno rekli, da so taki strastni ljudje vsakemu društvu na kvar. Nadjamo se, da bo novo vodstvo društva bolj se brigalo za njegov napredek, ko prejšnje, in nam konec leta ne izkazalo 1300 gold. primanjkljeja.

— (*Zahvala*.) Dramatičnega društva odbor, sklenivši nabiro za pokritje društvenega deficita, izreka s tem svojo najsrčnejšo hvalo vsem častitim p. n. domoljubom, kateri so pripomogli, da se je ta nabira tako častno izvršila. Potrjevalne listke o sprejetih novcih bodo sprejeli vsi častiti p. n. darovalci še posebej.

Odbor dramatičnega društva.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Česka. O cesarjevem bivanji v Pragi in sprejemu njegovem po Čehih ne moremo pisati, ker bi bilo preobširno. Le toliko naj povemo, da je bilo vse velikanško. Čehi so pokazali, da ljubijo svojega vladarja in da še v njegovo osebo trdno upajo, dasi jim je ministerstvo sovražno. Cesar je sprejel več deputacij in vsaki nekaj odgovoril. Najbolj pomenljive med cesarjevimi odgovori so gotovo besede, s katerimi je odgovoril na pozdrav kardinala Schwarzenberga, ki je cesarja ogovoril nekako tako-le: „Cerkve od časa do časa trpi preganjanja, ali krvava ali nekrvava. Da-si pri nas krvavega preganjanja še ni, mora cerkev vendar-le prenašati veliko hudih napadov; in da-si bode vse to, kakor zmerom, zmagovalno prestala, se je vendar-le bati, da jih veliko pri tem zgubi svoje zveličanje. Da se število teh kolikor mogoče zmanjša, zato priporočimo cerkev varstvu Vašega Veličanstva.“ Cesar so na to odgovorili: „Če sem bil dozdej po okoliščinah zadržan za brambo cerkve to storiti, kar je moje srce zahtevalo, in si zaradi tega nisem mogel pridobiti nobenih zaslug za cerkev, sem si vendar svest, da sem veliko zabranil, kar bi bilo moralo cerkvi še bolj škodovati, kakor to, kar se je njej na kvar res godilo. Obljubim, da hočem po svoji moči in po okoliščinah varovati katoliško cerkev.“ Predno je odpotoval cesar, je daroval za reveže 5000 gld., za zidanje českega narodnega gledišča zopet 3000 gld. iz svojega, vrh tega pa še več prosilcem kaj. Druzega dozdej Čehi še nimajo, a nadjajo se, da je cesar dober vtisk vzel iz Českega seboj.

— Okrajni zastop v Příbramu je izdelal spomenico novi vravnavi zemljiškega davka ter jo podal deželnemu odboru boječ se, da postava od 24. maja 1868, sama po sebi dobra, v izpeljavi uradniški ne bila na veliko škodo kmetijstvu dežele. To isto se je zelo bati tudi pri nas.

Hrvaška. Deželni zbor je sprejel šolsko postavo, ki cerkvi jemlje skoro ves vpliv do ljudskih šol.

Žitna cena

v Ljubljan 12. septembra 1874.

Vagán v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 30. — banaške 6 fl. 55. — turšice 4 fl. 80. — soršice 4 fl. 10. — rži 3 fl. 30. — ječmena 3 fl. —. — prosa 3 fl. —. — ajde 3 fl. 40. — ovsa 2 fl. 10. — Krompir 2 fl. 90.

Kursi na Dunaji 12. septembra.

5% metaliki 71 fl. 25 kr. Ažijo srebra 103 fl. 40 kr.
Narodno posojilo 74 fl. 50 kr. Napoleondori 8 fl. 79 kr.